

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/14/2018
Identifikačné číslo spisu: 7018200596
Dátum vydania rozhodnutia: 22.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7018200596.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): I. I., nar. XX.XX.XXXX v meste A., okres A., Afganská islamská republika, afganskej štátnej príslušnosti, bez dokladu totožnosti, posledný trvalý pobyt v zahraničí mesto A., časť Š. I., bez bližšie označeného čísla domu, Afganská islamská republika, t.č. s pobytom v Slovenskej republike: I. X, XXX XX P., právne zastúpený: Liga za ľudské práva, občianske združenie, so sídlom Baštová 5, 811 03 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o správnej žalobe vo veciach azylu, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Saz/7/2018 zo dňa 14. septembra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Saz/7/2018 zo dňa 14. septembra 2018 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-PO-157-28/2017-Ž zo dňa 03.05.2018 v časti o neudelení azylu z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

Odôvodnenie

I.
Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-157-28/2017-Ž zo dňa 03.05.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) neudelil sťažovateľovi azyl a podľa § 13a poskytol sťažovateľovi doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia

právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia.

2. V odôvodnení poukázal na to, že sťažovateľ bol zaistený dňa 15.10.2017 po jeho nelegálnom prekročení maďarsko-slovenskej štátnej hranice, pričom dňa 06.11.2017 požiadal o udelenie azylu. Dňa 11.12.2017 v prvom dotazníku uviedol, že v krajine pôvodu sa obával o svoj život pred príslušníkmi hnutia Taliban preto, že si mysleli, že dodáva informácie o príslušníkoch Talibanu na políciu. Približne v máji 2016 mu Talibancom povedali, že nemôže viac chodiť pracovať do P., kde v tom čase chodil vykonávať pomocné práce na stavbu, lebo tam donáša informácie polícii a má sa vrátiť z P. domov. Následne príslušníci Talibanu uniesli jeho mladšieho brata. Po tomto incidente jeho otec vycestoval za ním do P. a zobral ho späť domov. Následne bol jeho brat prepustený s podmienkou, že žiadateľ musel svoje každé následné opustenie obce, hlásiť Talibancom. Jedného dňa ho niekto videl v meste A. v spoločnosti človeka - známeho z obce, ktorý pracuje pre štátnu bezpečnosť a oznámil to Talibancom. Krátko na to, asi o päť dní, zaútočilo komando vojakov na Talibancom v obci a v horách, pričom boje trvali celú noc. Na druhý deň ráno počas polievania poľa prišiel za ním Talibanec na motorke a odviezol ho do hôr, kde ho 12 dní bili, pričom chceli vedieť, či udáva. Obvinili ho, že vládne jednotky útočili kvôli nemu. Následne prišiel do hôr jeho otec zo starejšími obce a povedali Talibancom, že nie je žiadny udavač a tak ho prepustili. Následne vždy, keď ho na ulici stretli Talibancom, spytovali sa ho kam ide a čo robí. Táto situácia mu veľmi vadila a ľudia z obce hovorili, že ak ho nezabili teraz, isto ho druhýkrát zabijú, preto sa rozhodol, že opustí Afganistan.

3. Žalovaný zhodnotil, že sťažovateľ nespĺnil zákonom stanovené podmienky pre udelenie azylu z nasledujúcich dôvodov:

- sťažovateľ ničím nepreukázal, že by bol v krajine pôvodu prenasledovaný, respektíve že by mal dôvodnú obavu z prenasledovania z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z., ani nevyvíjal činnosť, pre ktorú by mu tam hrozila akákoľvek perzekúcia zo strany štátnych orgánov, čo potvrdil;
- o politiku v krajine pôvodu sa vôbec nezaujímal a nebol členom žiadnej politickej strany, či inej organizácie;
- nepreukázalo sa, že by sa incidenty z roku 2015 s Talibancom udiali z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z.. V prípade sťažovateľa absentuje aj akákoľvek snaha o riešenie situácie v krajine pôvodu;
- o udelenie azylu požiadal až po tom, čo bol zaistený;
- v úvode pohovoru uviedol, že nikde nikdy nepracoval, iba pomáhal otcovi s prácami na poli a na inom mieste pohovoru uviedol, že od roku 2015 pracoval každý deň ako pomocný robotník na rôznych stavbách v P. a okolí, za čo dostával plat 250 USD mesačne, pričom rozpor odôvodnil tvrdením, že asi nepochopil otázku z úvodu. Na tomto mieste žalovaný skonštatoval, že žiadateľ voľne rozprával na tému zamestnanie;
- svoju ďalšiu existenciu videl iba v niektorom zo štátov EÚ, štáty ako Irán, Turecko, Bulharsko a Srbsko neboli vhodné na jeho údajné deklarované problémy v krajine pôvodu, čo odôvodnil tvrdením, že v Bulharsku nebol zadržaný, v Srbsku nebolo dobre a do Turecka by sa mohol dostať niekto z jeho obce a povedať to niekomu, čo nechcel a okrem toho v týchto krajinách bolo veľa ľudí z oblasti, kde býval a mal obavu, že by Talibancom prezradili miesto jeho pobytu.

4. Následne žalovaný, posudzoval prípadné splnenie podmienok pre poskytnutie doplnkovej ochrany podľa § 13a a § 13b zák. č. 480/2002 Z.z. Čo sa týka možnosti hrozby vážneho bezprávia zo strany neštátnych pôvodcov (Taliban), žalovaný dospel k záveru, že tvrdenia sťažovateľa ohľadne incidentov s príslušníkmi hnutia Taliban, nekorešpondujú so všeobecne známymi informáciami o krutých spôsoboch, s ktorými si Taliban vynucuje vo svojom okolí nad obyvateľstvom nadvládu a poslušnosť. Podľa týchto informácií Talibancom bez akýchkoľvek prietahov človeka zastrelia alebo usmrtia iným spôsobom. Žalovaný na základe vyhodnotenia aktuálnych informácií z krajiny pôvodu sťažovateľa dospel k záveru, že v prípade návratu do krajiny pôvodu nemožno s dostatočnou istotou vylúčiť, že by sťažovateľ nemohol byť vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia. Z týchto dôvodov sťažovateľovi podľa § 13a zák. č. 480/2002 Z.z. poskytol doplnkovú ochranu na území Slovenskej republiky na dobu jedného roka odo dňa právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia.

II.

Konanie na Krajskom súde

5. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- preskúmané rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci;
- preskúmané rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov a
- skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ rozhodnutia alebo opatrenia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu.

6. Krajský súd v Košiciach v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že sťažovateľovi nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov.

- žalovaný zákonným postupom vykonal pohovor so sťažovateľom dňa 11.12.2017, na ktorom mu kládol jednoznačné otázky vedúce k zisteniu dôvodov žiadosti o azyl;
- krajský súd nezistil pochybenie v aplikačnom postupe žalovaného, pričom nebolo jeho povinnosťou vyhľadávať iné, ako sťažovateľom prezentované dôvody žiadosti o azyl;
- žalovaný zabezpečil informácie o aktuálnej bezpečnostnej situácii v Afganistane, ktoré poskytujú relevantné odpovede na sťažovateľom uvádzané okolnosti;
- žalovaný v preskúmanom rozhodnutí svojou správnom úvahou náležite objasnil, prečo v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky pre udelenie azylu;
- sťažovateľ nepreukázal, že by bol v krajine pôvodu prenasledovaný, resp. že by mal dôvodnú obavu z prenasledovania z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z., ani tam nevyvíjal žiadnu činnosť, pre ktorú by mu tam hrozila akákoľvek perzekúcia zo strany štátnych orgánov, čo v rámci pohovoru potvrdil;
- nebol členom politickej strany, či inej organizácie a o politiku sa nezaujímal;
- nepreukázalo sa, že by sa incidenty z roku 2015 Talibanom udiali z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. a absentuje snaha sťažovateľa o riešenie situácie v krajine pôvodu;
- žalovaný poukázal na niektoré protirečivé odpovede sťažovateľa, ktorý svoju ďalšiu existenciu vidí iba v niektorom zo štátov EÚ a preto Irán, Turecko, Bulharsko a Srbsko neboli vhodné krajiny v súvislosti s problémami, ktoré mal v krajine pôvodu;
- krajský súd nezistil žiadne pochybenie pri zisťovaní a hodnotení skutkového stavu;
- žalovaný objektívne vyhodnotil a komplexne posúdil všetky skutočnosti uvedené sťažovateľom a svoje rozhodnutie zrozumiteľne a dostatočne odôvodnil;
- krajský súd sa stotožnil so záverom žalovaného, že sťažovateľ nesplnil podmienky pre udelenie azylu;
- výkon práce pomocného robotníka nespĺňa charakteristiku sociálnej skupiny v zmysle zák. č. 480/2002 Z.z.;
- príručka UNHCR nie je právne záväzný dokument, je to publikácia obsahujúca názory a stanoviská a čo sa týka Afgancov žiadajúcich o azyl a zároveň patriacich do jednej z potencionálnych rizikových skupín, príručka uvádza len, že môžu potrebovať medzinárodnú ochranu.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodu uvedeného v § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., t.j. krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä

- krajský súd konštatoval, že v prípade sťažovateľa nebola preukázaná opodstatnenosť jeho obáv z prenasledovania", avšak ďalej tento svoj názor nerozvádza ani neposkytuje bližšie odôvodnenie;
- krajský súd sa nezaoberal námietkou, týkajúcou sa rozporu medzi obsahom administratívneho spisu a rozhodujúceho skutkového stavu v preskúmanom rozhodnutí. V rozsudku nemožno nájsť žiadnu argumentáciu ani žiadne vyjadrenie sa k tejto otázke, čím bolo porušené právo sťažovateľa na

spravodlivý proces;

- žalovaný vydal v časti o neudelení azylu nezákonné rozhodnutie, pričom vec právne nesprávne posúdil, svoje závery nedostatočne odôvodnil, a za základ napadnutého rozhodnutia vzal skutkový stav, ktorý bol v rozpore s obsahom administratívneho spisu;

- odôvodnenie napadnutého rozsudku neposkytuje žiadne argumentačné podklady na posúdenie toho, ako sa vysporiadal s výrokom žalovaného o neudelení azylu, akými vlastnými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom a právnom stave veci a posudzovaní relevancie obsahu právnej argumentácie a žalobných námietok sťažovateľa uplatnených v správnej žalobe;

- krajským súdom v odôvodnení vyslovený záver o nespnení podmienok podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. je nepresvedčivý a predčasný, a ako taký neposkytujúci dostatočne jasný, zrozumiteľný a náležité odôvodnený výsledok svojej rozhodovacej činnosti, tak "aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne názory vychádzajú." (III. ÚS 311/07);

- vo vzťahu k povinnosti súdu dostatočne odôvodniť súdne rozhodnutie poukázal najmä na príslušné ustanovenia Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd, Ústavy Slovenskej republiky, Listiny základných práv a slobôd, príslušnú rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (Garcia Ruiz v. Španielsko, Hadjianastassiou v. Grécko, Suominen v. Fínsko, Tatischev v. Rusko), Ústavného súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 108/07, III. ÚS 311/07), resp. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok sp. zn. 1Sžak/9/2018, zo dňa 24.07.2018), pričom uviedol, že tam zmienené požiadavky neboli v konaní pred krajským súdom v Košiciach splnené.

9. Záverom navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie v časti o neudelení azylu zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

B)

10. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zo dňa 22.11.2018 najmä zrekapituloval niektoré závery krajského súdu a poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 527/2017-20, podľa ktorého Judikatúra ESĽP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Tiež uviedol, že krajský súd sa zaoberal dôvodmi sťažovateľovej žiadosti a posudzoval možnosť jeho prenasledovania neštátnymi subjektmi z dôvodu jeho činnosti pre stavebné firmy v P.. Rovnako vyhodnotil, prečo sa v prípade sťažovateľa nejedná o prenasledovanie z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine. Žalovaný odkázal na informácie odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce migračného úradu ako aj informácie z iných verejne dostupných zdrojov, ktoré boli použité na účel posúdenia žiadosti. Sťažovateľovi nebol udelený azyl, nakoľko nebola preukázaná opodstatnená obava z prenasledovania, resp. prenasledovanie z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. Bola mu však poskytnutá doplnková ochrana.

11. Tiež uviedol, že v administratívnom konaní, ako ani v konaní pred súdom sťažovateľ nepreukázal také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali zmenu preskúmaného rozhodnutia. Záverom navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

III.

Právny názor kasačného súdu

12. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku (§ 462 ods. 2 S.s.p.).

13. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. januára 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

14. Sťažovateľ napadol kasačnou sťažnosťou rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Saz/7/2018 zo dňa 14. septembra 2018, ktorým bola zamietnutá správna žaloba proti preskúmanému rozhodnutiu. Žalovaný preskúmaným rozhodnutím neudelil sťažovateľovi azyl a súčasne mu poskytol doplnkovú ochranu na dobu jedného roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Podľa § 19a ods. 2 zák. č. 480/2002 Z.z. skutočnosť, že žiadateľ už bol prenasledovaný alebo utrpel vážne bezprávie alebo bol vystavený priamym hrozbám prenasledovania alebo vážneho bezprávia, je dôležitým znakom opodstatnenosti obavy žiadateľa z prenasledovania alebo hrozby vážneho bezprávia, ak nie sú závažné dôvody domnievať sa, že prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa už nebude opakovať.

Podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo

b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

15. Z výpovede sťažovateľa zo dňa 11.12.2017 najmä vyplynulo, že

- sťažovateľ v krajine pôvodu vykonával pomocné práce na stavbách, predovšetkým v P., z ktorého dôvodu ho príslušníci Talibanu podozrievali z donášania informácií (o príslušníkoch Talibanu) štátnym orgánom;

- nakoľko sťažovateľ ani na naliehanie Talibanu neprestal cestovať za prácou do P., príslušníci Talibanu uniesli jeho brata. Následne ho prepustili, s podmienkou, že im je sťažovateľ povinný oznamovať svoj pohyb (najmä pri opustení obce);

- sťažovateľ bol videný na stretnutí so svojim známym - pracujúcim pre štátnu bezpečnosť a následne päť dní na to vládne jednotky zaútočili na príslušníkov Talibanu v miestnej obci. Ďalší deň bol odvezený do hôr, kde bol niekoľko dní zadržovaný, bitý a obvinený z toho, že kvôli nemu vládne jednotky zaútočili na Taliban v obci;

- na naliehanie sťažovateľovho otca a starejších z obce bol sťažovateľ prepustený;

- po prepustení mu všetci známi hovorili, že ho príslušníci nabudúce zabijú, preto opustil Afganistan.

16. Výpoveď sťažovateľa bolo možné považovať za konzistentnú. Sporný údaj o zamestnaní (sťažovateľ najprv uviedol, že pracoval na poli, neskôr uviedol že pracoval ako pomocník na stavbe) kasačný súd a napokon ani žalovaný nepovažoval za zásadný. Z obsahu výpovede sťažovateľa bolo možné (stručne) vyvodit' základný dôvod žiadosti sťažovateľa, a to obava z prenasledovania príslušníkmi Talibanu z dôvodu podozrievania, resp. obvinenia zo spolupráce so štátnymi orgánmi.

17. Žalovaný žiadosť sťažovateľa vyhodnotil tak, že nebola preukázaná dôvodná obava z prenasledovania, ani prenasledovanie z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z.. Tiež uviedol, že sťažovateľ nevyvíjal činnosť, pre ktorú by mu hrozila akákoľvek perzekúcia zo strany štátnych orgánov, a o politiku v krajine pôvodu sa vôbec nezaujímal a nebol členom žiadnej politickej strany, či inej organizácie. Rovnako sa nepreukázalo, že by sa incidenty s príslušníkmi Talibanu udiali z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. a v prípade sťažovateľa absentuje akákoľvek snaha o riešenie situácie v krajine pôvodu.

18. Krajský súd sa so závermi žalovaného stotožnil, avšak jeho argumentácia je nedostatočná. Len stroho konštatuje, že sťažovateľ nesplnil podmienky pre udelenie azylu, pričom takéto závery iba stručne odôvodňuje, obdobnou argumentáciou ako odporca. Zaujal stanovisko k argumentácii sťažovateľa, týkajúcej sa jeho príslušnosti k sociálnej skupine, avšak niektorými námietkami (najmä pokiaľ ide o tie,

ktoré sa týkajú sťažovateľových obáv z prenasledovania z dôvodu prisudzovanej politickej opONENTÚRY) sa nezaoberal vôbec.

19. Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu neposkytuje dostatok argumentačných podkladov na posúdenie ako sa vysporiadal s postupom žalovaného pri vydaní preskúmaného rozhodnutia, akými vlastnými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom a právnom stave veci a posudzovaní relevancie obsahu právnej argumentácie a námietok sťažovateľa uplatnených v správnej žalobe. Krajským súdom v odôvodnení vyslovené konštatovanie o tom, že sťažovateľ nespĺnil podmienky pre udelenie azylu len so stručným načrtnutím dôvodov a preto správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol je nepresvedčivé a predčasné a ako také neposkytujúce dostatočne jasný, zrozumiteľný a náležité odôvodnený výsledok svojej rozhodovacej činnosti, tak „aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú." (III. ÚS 311/07) a aby v dôsledku nerešpektovania uvedených požiadaviek, sťažovateľ nemusel v podstatnom obsahu opakovať námietky vznesené už v správnej žalobe pred krajským súdom aj v kasačnej sťažnosti proti jeho rozsudku.

Podľa Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie) (ďalej len „procedurálna smernica“) v záujme dosiahnutia súladu s odsekom 1 členských štátov zabezpečia, aby účinný opravný prostriedok zahŕňal posúdenie skutkových aj právnych otázok v plnom rozsahu ex nunc vrátane prípadného posúdenia potrieb medzinárodnej ochrany podľa smernice 2011/95/EÚ, a to aspoň v rámci konania o opravnom prostriedku pred súdom prvého stupňa.

20. Na tomto mieste je tiež potrebné poukázať na článok 47 Charty základných práv Európskej únie, ktorý vyžaduje aby každý jednotlivец v situácii, ktorú upravuje právo Európskej únie, mal právo na účinný opravný prostriedok a na spravodlivé, verejné prejednanie jeho záležitosti v primeranom čase.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené pochybenia krajského súdu kasačný súd mohol konštatovať, že sťažovateľom uplatnený dôvod kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p. bol naplnený, a teda krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Nakoľko sa sťažovateľ v podanej kasačnej sťažnosti, odvolávajúc sa na ním tvrdenú dôvodnosť podanej správnej žaloby, domáhal, aby zmeny napadnutého rozsudku, zrušenia preskúmaného rozhodnutia a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie, kasačný súd následne, aplikujúc ust. § 453 ods. 2 S.s.p., pristúpil k posúdeniu preskúmaného rozhodnutia.

23. Sťažovateľ v podanej správnej žalobe v prvom rade namietal nesprávne právne posúdenie veci. Toho sa mal žalovaný dopustiť v záveroch o tom, že

- aj keby boli incidenty z roku 2015 s Talibancami prenasledovaním, nepreukázalo sa, že by sa udiali z dôvodov podľa § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. a
- v prípade sťažovateľa absentuje aj akákoľvek snaha o riešenie situácie v krajine pôvodu;

24. Sťažovateľ v súvislosti s vyššie uvedeným poukazyval na informácie o krajine pôvodu, ktoré do administratívneho spisu založil žalovaný ako aj jeho právna zástupkyňa. Podľa týchto informácií sú civilisti, ktorí sú vnímaní ako spojenci alebo špióni vlády ako aj tí, ktorí sú vnímaní, že nepodporujú protiviládne prvky, vystavení riziku cielených vražd (č.l. 77, 75-74 administratívneho spisu).

25. Podľa ďalších správ má Taliban schopnosť sledovať jednotlivcov po presídlení, nakoľko má rozvinutú sieť miestnych veliteľov, tieňových guvernéroch, špiónov ako aj kontrolných stanovísk na cestách. resp. pri vstupoch do dedín a miest. Prezradenie presídlennej osoby hrozí aj z dôvodu úzkej spätosti afganských komunití (č.l. 76). Vo vzťahu k schopnosti štátnych orgánov poskytnúť ochranu svojim občanom sa v spise vyskytujú správy o zlom stave bezpečnostných zložiek, ich nespoľahlivosti, rozšírenej korupcii a zneužívaní právomocí (č.l. 75).

26. Z vyššie prezentovaných informácií o krajine pôvodu je dôvodne možné ustáliť obavy z konania, naplňajúceho definičné znaky prenasledovania, a to zo strany nešťátnych subjektov, ku ktorým môže dochádzať na väčšine územia krajiny pôvodu. Je zároveň nesporné, že sa jedná o konanie, ktoré je podľa dostupných informácií primárne politicky motivované, teda namierené proti oponentom protiviládnych elementov, osobám, ktoré sympatizujú s vládou v krajine ako aj osobám, ktoré sú takto príslušníkmi protiviládnych organizácií vnímané. Z vyššie uvedených správ pritom vyplynuli obavy zo zabíjania takýchto osôb priamo na mieste, resp. z ich popravy na základe odsúdenia paralelnými súdnymi orgánmi Talibanu.

27. V zmysle § 8 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z. aj keď nie je nevyhnutné, aby sa žiadateľ v krajine pôvodu stal obeťou prenasledovania, nakoľko minimálnou požiadavkou pre udelenie azylu v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia je opodstatnená obava z prenasledovania z tam uvedených dôvodov, jeho predchádzajúca skúsenosť je dôležitým znakom opodstatnenosti obavy žiadateľa z prenasledovania.

28. Pokiaľ žalovaný v preskúmanom rozhodnutí dospel k záveru, že sa nepreukázalo, že by sa údajné incidenty s Talibancami udiali z azylovo relevantných dôvodov, dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu.

29. Nie je povinnosťou žiadateľa o azyl svoje obavy z prenasledovania podradiť pod konkrétny dôvod v zmysle zákona o azyle. Je úlohou správneho orgánu analyzovať ucelenú výpoveď žiadateľa o azyl v kontexte dôvodov uvedených v ust. § 8 zák. č. 480/2002 Z.z. Z výpovede sťažovateľa pritom vyplynulo, že bol príslušníkmi Talibanu považovaný za osobu, ktorá spolupracuje so štátnymi orgánmi, pričom mu bol kladený za vinu útok vládných ozbrojených zložiek na miestnych príslušníkov Talibanu. V súvislosti s vyššie uvedeným, bol obťažovaný (keď bol dopytovaný na jeho pohyb) a následne bol odvezený do hôr, kde bol zadržávaný. V sťažovateľom poskytnutej výpovedi je možné identifikovať, že tento bol nešťátnym aktérom prenasledovania považovaný za špióna, resp. informátora štátnych orgánov a z týchto dôvodov sa napokon udiali incidenty, pre ktoré sa rozhodol opustiť krajinu pôvodu. Vo vyjadrení právnej zástupkyne sťažovateľa pred vydaním rozhodnutia zo dňa 11.04.2018 táto ako dôvod žiadosti o azyl špecifikovala (okrem iných) tak, že sú sťažovateľovi príslušníkmi Talibanu pripisované opozičné politické názory.

30. K argumentácii žalovaného týkajúcej sa posúdenia sťažovateľových obáv z prenasledovania z dôvodu politického presvedčenia kasačný súd uvádza, že pre posúdenie tejto otázky nemusí byť podstatným, či sťažovateľ bol politicky aktívnym. Aktivita sťažovateľa v krajine pôvodu nemusí predstavovať prejav politickej aktivity alebo presvedčenia. Zároveň podstatným v danom prípade nie je ani skutočné politické presvedčenie sťažovateľa. To sa javí byť nepodstatným najmä v prípadoch, kedy je údajný pôvodca prenasledovania presvedčený o spolupráci (kolaborácii) žiadateľa o azyl so skupinami osôb, ktoré vyznávajú odlišné politické presvedčenie a pod. (v tomto prípade je to oficiálna štátna moc). V určitých situáciách nie je potrebné aby ohrozená osoba aktívne prejavovala svoje politické názory (verejne, výslovne).

Podľa čl. 10 smernice č. 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany pri posudzovaní, či žiadateľ má oprávnenú obavu z prenasledovania, je nepodstatné, či má žiadateľ skutočne takú rasovú, náboženskú, národnú, sociálnu alebo politickú charakteristiku, ktorá spôsobuje prenasledovanie, za predpokladu, že takáto charakteristika je prisudzovaná žiadateľovi aktérom prenasledovania.

31. Pokiaľ ide o zistenie informácií o krajine pôvodu, tie, ktoré do spisu zaobstaral žalovaný boli príliš stručné, najmä zamerané na bezpečnostnú situáciu v krajine pôvodu, zaobchádzanie s neúspešnými návratcami do krajiny pôvodu, a pod. Preto v ďalšom konaní bude povinnosťou žalovaného opätovne sa zaoberať žiadosťou sťažovateľa, a to najmä vo svetle vyššie uvedených skutočností a za tým účelom aj zaobstaráť podrobnejšie informácie o krajine pôvodu.

32. Vo vzťahu k podaniam právnej zástupkyne sťažovateľa, kde táto poukazovala na informácie o krajine pôvodu, kasačný súd poukazuje na svoju rozhodovaciu prax v konaniach o kasačných sťažnostiach proti rozsudkom krajských súdov o správnych žalobách vo veciach azylu, resp. zaistenia ako aj odvolacích konaniach v tejto agende (za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb.), kde opakovane prihliadal na správy z obdobných zdrojov, najmä EASO, UNHCR a pod. Podľa kasačného súdu obsah týchto zdrojov nemožno podceňovať, ale je potrebné podrobiť ho dôkladnej analýze.

V.

33. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

34. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok n i e j e príпустný.